

Slovenski dom

Štev. 67.

V Ljubljani, sreda 22. marca 1939.

Leto IV

Nemčija je od Litve dobila Memel z okolico

Po kratkih razgovorih med Ribbentropom in litvanskim zunanjim ministrom v Berlinu je bila Litva prisiljena, da prostovoljno vrne Memelsko ozemlje s svojim edinim uporabnim pristaniščem

Berlin, 22. marca. o. Davi ob 7 je izšlo naslednje uradno poročilo:

Litvanska vlada je sklenila, da vrne memelsko ozemlje Nemčiji. Med razgovori, ki sta jih imela v ponedeljek nemški zunanji minister Ribbentrop in litvanski zunanji minister Urbsis, je Ribbentrop predlagal litvanskemu zastopniku, naj njegova država vrne Nemčiji memelsko ozemlje po svobodnem in mirnem sporazumu med obema državama. Če se Litva pokaže pripravljena za ta odstop in nemški zahtevi ustreže, ji je Nemčija pripravljena jamčiti za posebne pravice in ugodnosti glede njenih koristi v memelskem pristanišču.

Urbsis se je takoj vrnil v Kaunas in je včeraj izterpno poročal o svojih razgovorih v Berlinu ter sporočil litvanski vladi predlog nemškega zunanjega ministra. Ker je Ribbentrop dejal, da je ureditev memelskega vprašanja posebno nujna, ker tako želi prebivalstvo v Memelu, je litvanska vlada sklenila sprejeti nemške predloge.

Kaunas, 22. marca. o. Po seji vlade je bila sklicana tajna seja litvanske poslanske zbornice, na kateri je zunanji minister Urbsis poročal o raj izterpno poročal o svojih razgovorih v Berlinu. Po seji je izšlo kratko uradno poročilo, ki pravi:

Litvanska vlada je sprito stališča Nemčije odobrila predlog za vrnitev memelskega ozemlja Nemčiji. Danes opoldne bo odpotovalo v Berlin posebno litvansko odposlanstvo, da uredi razna vprašanja, ki se tičejo vrnitve.

London, 22. marca. o. V snočnih posebnih izdajah so londonski listi prinesli vest, da je nemški zunanji minister dal litvanskemu zunanjemu ministru Urbsisu ultimatum, v katerem Nemčija zahteva, da mora Litva v petih dneh izprazniti pristanišče Memel in ozemlje okrog nje. Memel bo potem priključen Nemčiji. Če bi Litva tej nemški zahtevi ne ustregla, bo nemška vojska po petih dneh korakala na memelsko ozemlje in brezobzirno strla vsak odpor. Če Litva sprejme nemške zahteve, ji je Nemčija pripravljena jamčiti za njene meje in ji dovoliti prost predel v pristanišču Memelu.

Ker so bile nemške zahteve glede Memela postavljene v podobni obliki kakor pretekli teden zahteve glede Češke in Moravske, ni Litvi ostalo drugega, kakor da pristane na vrnitev Memela in memelskega ozemlja Nemčiji.

Pravijo, da pride zdaj na vrsto Gdansk. Zahtevo po vrnitvi Gdanska naj bi Nemčija postavila poljskemu zunanjemu ministru Becku, ki je nujno povabljen v Berlin.

Berlin, 22. marca. o. Poročajo, da so litvanske čete že ponoči zapustile memelsko ozemlje. Litvansko uradništvo z guvernerjem se tudi pripravlja na odhod. Na memelski postaji se gneto množice Litvancev in čakajo vlakovi, da bi jih odpeljali čez memelsko mejo. Litvanska vlada je ponoči preklicala poročilo, ki ga je izdala o večeršnjih razgovorih v Berlinu, ker je bilo Nemčiji sovražno. Zasedbo memelskega ozemlja se bo površina Nemčije zvečala za 2848 kv. km in za 150.000 duš.

Vesti 22. marca

Angleški minister za čezmorsko trgovino Hudson je po razgovorih v Varšavi dejal, da se bo trgovina med Poljsko in med Anglijo zdaj zelo razvila. Anglija je pripravljena Poljkom dati kredite za izpolnitev velikih poljskih orožarn v Sandomierzu, da bo Poljska lahko sama skrbela za izpolnitev svoje obrambe. Vprašanje kolonij za Poljsko bodo pa obravnavali ob Beckovem obisku v Londonu. Hudson je danes odpotoval v Moskvo. Če bodo evropske demokratske države podpisale skupno izjavo proti napadalcem, bo tako izjavo dala tudi ameriška vlada — poročijo iz Washingtona.

Veliko nemško kolonijsko razstavo bodo priredili julija na Dunaju.

Trgovsko pogodbo sta podpisali včeraj Poljska in Francija v Parizu.

Bivši francoski ministrski predsednik Laval naj bi v kratkem odpotoval v Rim ter skušal tam mirno urediti vsa sporna vprašanja med Italijo in Francijo. Laval je eden francoskih politikov, ki ga v italijanskih krogih cenijo zaradi njegovega nekdanjega dela za politično zблиžanje obeh držav.

Italijanski poslanik v Berlinu Attolico je nenadno odpotoval v Rim in baje nesel predsedniku italijanske vlade posebno pismeno sporočilo od Hitlerja. Sporočilo naj bi vsebovalo načrte, kakšne politične korake pripravlja Nemčija v bližnji bodočnosti.

Spremembo ustave pripravljajo na Danskem. V tem smislu da bodo odpravili senat in odsej imeli eno samo zbornico.

Japonska vlada je zahtevala od Nemčije, naj Nemčija takoj preneha s pošiljanjem orožja na Kitajsko in naj razveljavi tudi vsa naročila, ki so jih imele od kitajske vlade Skodove tovarne. Japonska zahteva to od Nemčije kot nagrado, da je takoj priznala zasedbo Češke.

Češki narod je navdušen nad mogočeno silo nemškega ponosnega letalstva, ki ga v bodoče varovalo, pravi v svojem povelju vrhovni voditelj nemških letalcev Goering.

Veliki fašistovski svet izraža popolno soglasje z Nemčijo

Rim, 22. marca. o. O nočni seji velikega fašistovskega sveta je izšlo naslednje uradno poročilo: »Veliki fašistovski svet je na seji zadnjo noč poslušal obširno Mussolinijevo poročilo o mednarodnem položaju. Za Mussolinijem so govorili Ciano, Balbo, maršala Balbo in De Bono, de Vecchi, Grandi, Farinacci, Bottai, Starace. Nato je veliki svet odobril naslednji sklep:

Sprito nevarnosti, da se ustvari enotna fronta demokracij zvezanih z boljšeizvom proti avtoritarnim državam, fronta ne za mir marveč za vojno, izjavlja veliki fašistovski svet, da so prvotni vzroki za vse, kar se je dogodilo v Srednji Evropi, v versajski mirovni pogodbi in poudarja zlasti v tem trenutku svojo popolno soglasje s politiko osi Rim-Berlin.

Trgovska pogačanja med Nemčijo in Romunijo so se ustavila

Bukarešta, 22. marca. o. Uradno poročajo, da so se pogajanja za sklenitev novega trgovskega sporazuma med Nemčijo in Romunijo ustavila zaradi zadnjih dogodkov v Evropi. Voditelj nemškega odposlanstva Wohltat je sinoči odpotoval v Berlin po nova navodila.

Romunski poslanik v Londonu Tilea je odpotoval v Bukarešto, da bo obvestil svojo vladu o angleškem stališču in o angleških namelih in načrtih v Evropi.

Kaj je pridobila Nemčija z zasedbo Češke in Moravske

Včeraj smo navedli nekaj podrobnih podatkov glede industrijskega in drugega premoženja, ki je prišlo pod Nemčijo po zadnjih dogodkih v srednji Evropi. Poleg včeraj navedenega je pod Nemčijo prišlo:

Vsa češka kemična industrija, izborna organizirana, s približno 700 tovarnami, 62.000 delavci z letno proizvodnjo 150.000 vagonov kemičnih izdelkov.

Industrija vžigalic z 21 tovarnami in 6000 delavci. Letno so te tovarne izdelale od 80 do 120 milijonov škaflet vžigalic.

Papirna industrija s 60 papirnicami, s 50 tovarnami za papirno kašo, z 20 tovarnami za celulozo in 40 tovarnami za lepenko. Letna proizvodnja čeških papirnic je znašala 35 do 40.000 vagonov.

Lesna industrija je letno dajala 12 milijonov kub. metrov obdelanega lesa vseh vrst in 8 milijonov kub. metrov lesa za kurivo.

Sladkorna industrija je letno pridelovala 8 do 12 milijonov nečiščenega sladkorja.

Češko rudarstvo in industrije, ki so z njim v zvezi, je proizvajalo letno 8 do 10 milijonov ton premoga, dva milijona ton koksa in je zaposlovalo 41.000 delavcev.

Industrija alkohola s približno 960 destilacijami daje letno čez 600.000 hl alkohola vseh vrst. Pri njej je zaposlenih 12.000 delavcev.

Poljedelstvo. Češko poljedelstvo, ki zaposluje okrog dva in pol milijona ljudi, daje povprečno na leto:

4.500.000 volov, krav in telet.
990.000 ovac.
1.250.000 koz.
2.100.000 svinj.
610.000 konj.
16 milijonov kokoši.
2 milijona gosi.

Češko rudarstvo daje manjše količine zlata, srebra in bakra ter grafitu. Dalje okrog 520.000 ton kaolina za porcelanske izdelke, od katerega so doslej izvažali 180.000 ton.

Zeleznega kršča 70.000 ton.
Kamene soli 65.000 ton.

Gozdov imata Češka in Moravska 4.800.000 ha. 75% vsega drevja je smreka. Usnje.

Industrija usnja obsega nad 250 večjih strojarin, ki dajejo posla okrog 13.000 delavcem in lahko na teden ustrojijo 150.000 volovskih koz. Češke usnarne lahko tedensko obdelajo 20.000 koz. Industrija usnjenih rokavic je letno dajala okoli 12 milijonov parov rokavic vseh vrst in je tvorila eno najvažnejših izvoznih panog za Češko.

Dr. Maček zahteva sporazum

in slovesno priznava skupno državo ter dinastijo, pod katero naj bi Hrvatje imeli vso svobodo

Belgrad, 22. marca. Belgrajska podružnica ameriške poročevalske agencije »Associated Press« poroča, da je dr. Maček včeraj sprejel njenega dopisnika in mu razložil svoje poglede na važna politična vprašanja, ki danes zanimajo Jugoslavijo in tujino. Dr. Maček je dopisniku razložil vzroke, zakaj so Hrvatje nezadovoljni in korenine tega nezadovoljstva v preteklosti. Med drugim je dejal:

»Zahteve Hrvatov so sprejemljive brez omejitev ne samo za Srbe in za jugoslovansko državo, temveč tudi za zahodne demokracije. Hrvatje so voljni odkritosrečno sprejeti skupne meje in srbsko vladarsko rodbino, toda zahteva za znotraj te meje in pod to dinastijo brezpogojno svojo svobodo.

To vprašanje je treba hitro urediti. Treba je uvideti, da more biti za Hrvate precej vseeno, če bo to vprašanje postavil na dnevni red Roosevelt ali Hitler.

Jaz bi bil pripravljen poslati svoje zastopnike v vladu, ki bi obsegala vse politične sile v državi, torej v koncentracijsko vladu, ne pa v vladu, ki bi imela nalogo podaljševati sedanje stanje v neskončnost, torej v vladu, ki bi najmanj, kar bi storila, izvedla najvažnejše korake, ki drže do končne rešitve hrvaškega vprašanja.

Po mojem mišljenju je v sedanjem mednarodnem položaju udarila zadnja ura, da se sporazum med Srbi in Hrvati izvede, zlasti se, ker ni danes niti enega resnega političnega faktorja v Srbiji, ki bi nasprotoval rešitvi tega vprašanja. Za rešitev je vsa srbska opozicija, pa tudi bivši najbolj zagrizeni nasprotniki hrvaških zahtev, nosilci nekdanjega režima kralja Aleksandra, ki so pri zadnjih volitvah kandidirali na moji listi, čeprav niso z mano sklenili nobenega političnega sporazuma. Iz razgovorov z njimi in iz njihovih izjav vem, da so zdaj tudi oni prepričani, da je rešitev hrvaškega vprašanja zelo nujna.

Zaradi tega ne morem razumeti, komu bi moglo biti na tem, da se to vprašanje zavlačuje v neskončnost.

Poljska je odklonila angleški predlog za zvezo med Anglijo, Francijo in Rusijo

London, 22. marca. o. Poluradno poročajo, da je poljska vlada odklonila angleški predlog, po katerem naj bi Francija, Anglija, Poljska in Rusija podpisale skupno izjavo. V tej izjavi bi se obvezale, da bodo vse kakor en mož nastopile proti kakršnekoli napadu na katero izmed podpisnic. Poljski odgovor je angleški vladi izročil včeraj poslanik Razcynski. Poljska utemeljuje svojo odklonitev s francosko poljsko vojaško zvezo, ki še vedno velja in po kateri je Poljska tako in tako

obvezana, da v primeru neizzvanega napada gre Franciji na pomoč z vso vojaško silo. To odklonitev razlagajo s tem, da bi Nemčija poljski pristane na angleški predlog smatrala za izzivanje, zaradi česar mora biti Poljska previdna.

Navzlic poljski odklonitvi, ki je razumljiva sprito sedanjega stanja v Evropi, bo Anglija nadaljevala s svojimi prizadevanji za omejitev nemškega pritiska na razne strani v Evropi.

Angleški kralj slavi demokratsko zvezo med Francijo in Anglijo

Pariz, 22. marca. o. Predsednik francoske republike Lebrun je včeraj odpotoval na uradni obisk v London. Da vrne obisk angleške kraljeve dvojice v Francijo. Obisk ima v teh časih še posebej namen podčrtati neomajno prijateljstvo med Francijo in Anglijo ter skupnost njune politike in obrambe. Kako se Anglija zaveda nujnosti tega sodelovanja, priča sprejem v Londonu, kjer 60 stotisoč ljudi od postaje Victoria do Buckinghamse palače manifestirali francoskemu predsedniku in prijatelju v Francijo.

Predsednik Lebrun in njegova žena sta se pripeljala ob 15 na postajo Victoria, ki je bila vsa v angleških in francoskih zastavah. Tam sta ju sprejela kralj in kraljica, vojvoda in vojvodinja Kentka, vojvoda Gloucesterski, predsednik vlade Chamberlain, zunanji minister Halifax in druge politične osebnosti. Po pozdravu na postaji sta se visoka gosta s kraljem in kraljico odpeljala v pozlačeni kočiji v Buckinghamsko palačo. Sprejeto je spremljala škotska garda na konjih.

Snoči je bila velika slavnostna večerja v Beli in Zlati dvorani buckinghamskega dvorca na čast predsednika francoske republike Lebruna in njegove gospe. Večerji so prisostvovali: angleški kralj in kraljica, predsednik Lebrun z gospo, ter 195 najuglednejših oseb.

London, 22. marca. Med večerjo je angleški kralj imel govor v katerem je med drugim dejal:

Z velikim zadovoljstvom vam in vaši gospe želim dobrodoščilo v naši prestolnici. Kraljica in jaz

nikoli ne bova pozabila obiska, ki sva ga julija minulega leta naredila v Franciji. Naš narod pozdravlja v vaši osebi upoštevane poveljarja velikega naroda, s katerim nas veže prijateljstvo. Francosko-angleški odnosaji niso nikoli imeli tako velikega pomena kakor danes. Demokratska vlada je omogočila našima narodom ustanove, po katerih se najzgovornejše kaže izraz svobode in pravice, ki ju naša dva naroda enako ljubita. Naša dva naroda se zavedata tudi skupnih misli, ki ju vežejo. Naši vladi sta odločni, da storita vse, kar je v njihovi moči, da bi se številna resna vprašanja danes na svetu rešila prijateljsko. Naši dve vladi ne bosta sodelovali pri nobeni ureditvi s kršitvijo načel, ki morajo vladati v odnosajih med poedini državami.

Praga, 22. marca. m. Predsednik protektorata dr. Hacha je sinoči s posebnim odlokom razpustil parlament in senat. V zvezi z razpustom obeh zbornic politični krogi pričakujejo, da bo odstojala tudi sedanja vlada, ki ji načeljuje Rudolf Beran. Kdo bo njegov naslednik, še ni znano. Gotovo je samo to, da bo vlada sestavljena iz zastopnikov vseh ljudskih slojev, ki so vstopili v novo enotno stranko dr. Hache. Predsednik nove vlade bo vsekakor politik, ki uživa zaupanje Nemcev.

Dr. Hacha je poslal predsedniku vlade Beranu pismo, v katerem ga obvešča o razpustu skupščine in senata. Istočasno je Hacha povabil na sejo okoli 100 čeških politikov, s katerimi se bo pogajal o ustanovitvi nove koncentracijske stranke.

Poudarjajo, da na mejah niso bile izvedene nobene vojaške operacije, ker ima zbiranje čel samo ta namen, da se vojska izuri.

Češka zbornica in senat razpuščena

Vlada je na željo nemških oblasti izdala uradno poročilo glede razburjajočih vesti, ki jih o razvoju dogodkov na Češkem širijo tuji listi. V tem poročilu vlada odločno trdi, da ne drži, da bi bilo po zasedbi Češke in Moravske urejeno večje število koncentracijskih taborišč za Čehe, ki se zde sumljivi nemškim oblastem. Tudi so neresnične vesti o tem, da je bilo aretiranih do zdaj 14.000 oseb, deloma Judov, deloma drugih. V resnici je bilo začasno priprtih samo 600 ljudi, preostali Judov. Aretacij ni izvedla nemška politična policija, marveč češke oblasti. Aretacije Judov je treba smatrati kot začetek docela utemeljene in razumljive akcije za osvoboditev Češke izpod judovske gospodarske oblasti.

Poročajo, da so oblasti na Moravskem izdale odlok, po katerem je Judom prepovedano sleherni razpolaganje z njihovim imetjem.

Pomagaj staviti slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Delna mobilizacija v Romuniji

zaradi vojsk h pr prav pri romunskih sosed h

Bukarešta, 22. marca. m. Sinoči je predsednik vlade objavil naslednje uradno poročilo:

Kot posledico sklepov na zadnjem zasedanju kronskega sveta je vlada sklenila, da vpoči nekaj letnikov rezervistov zaradi številne izpolnitve obrambne sile. Ker Romunija izvaja od-

ločno miroljubno politiko, se bodo čete zbrale daleč proč od meja ter se bodo omejile samo na vaje. V trenutku, ko se bo ugotovilo, da bodo gotove sosedne države, ki so že prej izvedle mobilizacijo, to mobilizacijo preklicale in da se ne bo več postavljalo vprašanje naše varnosti, bo

Za poglabitev kulturnih stikov med Italijo in nami:

Slovenska umetniška razstava v Milanu

Dne 25. marca bo v milanski »Casa d'Artiste« odprta razstava, na kateri bodo predstavili svoja dela nekateri slovenski umetniki. Pokroviteljstvo nad to razstavo sta prevzela ban dravske banovine g. dr. Natlačen in župan mesta Milana.

Italijanom je že dalj časa prav dobro znan naš Miha Maleš, saj je prav v Firenzi izšlo delo umetnostnega zgodovinarja Emila Schaub-Kocha, ki je napisal monografijo o tem našem pomembnem umetniku. Zdaj so ga milanski umetniki krogi povabili k samostojni umetniški razstavi v Milanu.

Miha Maleš je pritegnil k tej svoji razstavi še nekaj drugih slovenskih umetnikov, povabil je zlasti kiparja Franceta Goršeta, pa tudi nekaj mojstrov v modernem slovenskem lesorezu, kakor Božidarja Jakca, Ivana Kosa, Toneta Kralja ter Maksima Sedeja. Posebej bo v okviru te razstave prirejena tudi razstava slovenske ljudske keramike. Ideja te specialne razstave je prav hvalevredna, saj bo Italijanom predstavila visoko gladino slovenskega ljudskega umetnostnega oblikovanja in izrazne moči.

Miha Maleš bo razstavil 74 svojih del. Med njimi bodo oljnathe slike, grafike v vseh tehnikah, pa njegove izborne bibliofilske izdaje. France Gorše bo razstavil 16 svojih najboljših plastik,

Jakac Božidar 10 lesorezov 9 lesorezov bo razstavil Tone Kralj, 5 Maksim Sedej in 8 Ivan Kos. V posebnem oddelku bodo razstavljeni najznačilnejši primerki naše ljudske keramike in sicer iz kamniškega in ribniškega okraja. V celnem obsegu ta razstava nad 50 značilnih primerkov.

Podrobnosti so bile ugotovljene in ustanovljene že meseca januarja, vsa dela so bila že odposlana v Milan. V Milan sta pred dnevi že odšla razstavljalec Miha Maleš ter France Gorše. Sama bosta prevzela tam nadzorstvo nad organizacijo razstave, tako da bo razstava naše slovenske umetnosti prirejena res dostojno.

Prireditelji so za obiskovalce razstave že izdali prav lep katalog, v katerem je imenitno pisani uvod našega znanega umetnostnega zgodovinarja dr. Rajka Ložarja. V katalogu so tudi reprodukcije posameznih del, ki bodo razstavljeni. Nobenega dvoma ni, da bo razstava v vsakem pogledu odlično uspela in da bo naši umetnosti v Italiji preskrbela mnogo obiskovalcev.

Našim razstavljalcem želimo v Milanu odličnega uspeha ter jim hkratu čestitamo, da so dobili povabilo, ki je zelo laskavo, kajti v »Casa d'Artiste« so povabljeni vedno le najkvalitetnejši razstavljalec.

Ljubljana od včera do danes

Ze nekaj dni se zjutraj ob 7 vztrajno drži ista temperatura; vsako jutro kaže termometer približno 3 stopinje pod ničlo. Prav tako vztrajno pa se drži tudi vreme. Zjutraj te že pred pol 7 prebudi sonce. Ko stopiš iz sobe, zagledaš jasno, na zahodnem obzorju prav rahlo čadasto nebo. Jutranji zrak ni posebno čist. Oddaljeni predmeti se zde kakor pokriti s prosojnim, rahlo rožnatim dimom. Nekaj radostnega je v tej jutranji pokrajini, tako se zdi človeku, kakor bi se priroda od dne do dne bolj vdajala radostnemu pričakovanju. Le malo toplejše naj postane, pa se bodo združile verige ledene okolesti; zemlja se bo otajala in zeleni pomladi odprla vrat na stežaj. S cvetjem in petjem nas bo obiskala kakor vsako leto.

Zdaj pa nesreča preži v gozdu

Včeraj so na reševalni postaji zanamovali 19 prevozov. Med drugim so morali v ljubljansko bolnišnico tudi 4 onesrečenci. Zanimivo je, da je tri od njih doletela nesreča pri gozdnem delu.

Tam nad Zagorjem ob Savi so v gozdu prekladali drva, pa je težko poleno padlo na nogo Stefaniji Klopčič in ji jo zlomilo.

Tudi delavka Ivana Nosé iz Štepanje vasi si je v gozdu po nesreči zlomila nogo.

Iz Kranja so pripeljali Matevža Spreitzerja, ki si je bil prav tako v hosti zlomil nogo.

Po lestvi je šla brezposelna delavka iz Dolenje vasi pri Zagorju ob Savi, pa je padla tako nesrečno, da si je pri padcu pošteno polomila rebra.

Materinska proslava

V soboto popoldne, na praznik Marijinega Oznanjenja, bo ob pol petih lepa materinska proslava. Na sporedu sta dve prav zanimivi točki, ki jih bodo izvajali najmlajši. Uvodno besedo k proslavi bo imel prof. France Koblar. Njegovemu govoru bo sledil prizor, ki ga je napisala Anica Černejeva »Mamica je bolna«, nato pa bo igra v treh dejanjih »Mamicine svoje z dejanji slavim«. To igro je napisala Marija Brenčičeva. Vse režije opravi prireditelj v rokah dramskega igralca g.

Sah v Rigi

Če bi naš list lahko izšel vsaj četrte ure pozneje, bi vam bili že včeraj poročali o končnem izidu šahovskega turnirja v Rigi. Tako pa smo vam včeraj mogli poročati le o rezultatih do predzadnjega kola. V svojem poročilu pa smo napovedali, kdo ima največ upanja na prvo mesto v tem turnirju. Napovedali smo, da je najverjetneje, da si bo Szabo tudi na tem turnirju osvojil prvo mesto, ali pa si ga bo vsaj delil s Flohrom. Do predzadnjega kola si je nabral namreč 11 točk, Flohr pa 10 in pol, o eni njegovi partiji pa do tedaj še ni padla odločitev. Proti vsemu pričakovanju pa je zadnjo igro Szabo celo izgubil in se s tem moral odpovedati prvemu mestu, dočim si je Flohr iz zadnje partije in iz prejšnje prekinjene nabral na koncu turnirja poldrugo točko in je na ta način prehitel Szaba kar za celo točko. S tem pa, da je Stahlberg iz zadnje igre dobil pol točke, je dohitel tudi Szabo in po končnem izidu z njim deli drugo mesto.

Končni izid tega precej močnega turnirja v Rigi je tale: Flohr 12, Szabo in Stahlberg 11, Mikenas 10 in pol, Bökö 10, Feigin 9, Bogoljubov 8 in pol, Dreier 6 in pol, Hasenfuss 6, Apščenik in Mengalio 5 in pol, Koblenz in Polmanis 5, Bezruško 4 in Ozols 2 in pol.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Kmalu nato sta Antonio in Vincenc oddrdrala po kamenitem tlaku starega mesta na večerjo k Frascatu. Vrtovi so bili sijajno razsvetljeni. Pozno zvečer bodo na čast veliki paradi zažigali kresove in spuščali rakete. Srečala sta mladega bančnika iz Amsterdama, ki mu je bilo ime Joly. Z njim je bil nek grof Haxenthausen od danske kraljeve telesne straže, ki je bil kar nekoliko smešen, ko je vse, karkoli je videl, primerjal v slabi francosčini z nečem v Kopenhagenu. Imel je s seboj nekega prijatelja, ki sploh ni ničesar govoril, pač pa samo zadovoljno godel ob dobri večerji. Pustila sta Dance na vrtu, kjer so ogromni »N« iz bengaličnega ognja v žarečih krogih vstajali iz ognjenih vodometov, ter se potikala po prostorih, ki so bili razkošno pozlačeni in opremljeni po novem rimskem načinu.

Ni ni bilo zabavnejšega, kakor pa pohajkovati po salonih, kjer je angleška politika veljala za premeteno in angleška moška obleka za najpopolnejšo. Zenskam je prvi konzul prepovedal, da bi se oblačile po angleški modi. Oblačile so se, kolikor se je dalo, po rimsko. Dokaj jih je bilo tudi po grško napravljenih, v sandalih, visokih životech in malih nabranih rokavih iz lyonske svile, ki so segali skoro do komolcev. Toda, najudovitejša stvar pri Frascatu je bila sijajna razsvetljava. Tisoč funtov voščenih sveč je pogorelo vsak večer v brezkončnih vrstah svečnikov ob stenah in visokih kristalnih piramidah čez vso dvorano. Strežaji v plaščih so hodili sem in tja in jih ugašali.

Videla sta pevca Garata, ki je držal v rokah nočni zvezek in se razgovarjal s plesalcem Frémisem. Povsod so bili seveda zraven tudi člani diplomatskega zbora. Lord Whitworth, novi angleški poslanik, je prišel na svoji poti na neko zasebno vrtno veselico s svojo soprogo tod mimo. Njegova pojava je vzbudila vsesplošno pozornost. Murat, pariški guverner, se je po večerji prikazal za trenutek s svojim sijajnim spremstvom.

»Tu zgoraj je madame Recamier, soproga bančnika,« je dejal Vincenc. »Vsako sredo se pride sem pokazati in igrat na karte. Pravijo, da njen mož od nje to zahteva, ker ljudje govorijo, da je ne-

182

srečna z njim. Tu je princ Nassauski, vidiš oni mali debeluh v rjavem plašču. No, tisti tam, ki zdaj govori z njo. Velika večina teh, nekolikooholih ljudi, je izseljenec, ki so se od aprila dalje vrnili sem. Človek jih spozna po starokopitnih poklonih. Pojdi, greva k Italijanom. Tam je Miot de Melita, vidiš pri tvojem prijatelju Josephu Bonapartu. Poznam ga, pozdravila ga bova. Takšne prilike ne smeva zamuditi kar tako. Melita ves gori za Bonaparta — najraje bi vso Italijo položil Napoleonu pred noge — ne pozabi tega.«

Pozdravili so ju mimogrede, toda zares prigrédo. Konzulov brat je z velikim zanimanjem spraševal Antonia o položaju na Angleškem. Razgovor se je sukal v glavnem okoli zadnjih ukrepov in sprememb, ki so se dogodile v tribunalu, kjer so se poskušali nekateri upirati temu, da bi se ustanovila častna legija, ki jo je Joseph označil kot neko dmokratsko ustanovo. »To je prav gotovo nekaj, kar bo ostalo,« je dejal in je bil neposredno zatem že v zadregu.

Edine resne opozicije, ki še obstoji,« je pripomnil Melita Vincencu, ne tvorijo govorniki iz poslanske zbornice, pač pa neki general Moreau. Ali poznate najnovejšo krilatico?«, je zašepetal. »Il n'y a que deux partis en France maintenant, les moreaux et les immoreaux.« Bojim se, da mi vsi, kar nas je tu, pripadamo k nim immoreaux, se je zasmjel. Obiskati me morate, gospod Nolte, zaradi mestnega posojila za Milano — najboljšo bo, če kar jutri. Drži.«

Poslovila sta se in odšla dalje. »To je bilo res srečno naključje,« je dejal Vincenc. »Vidiš, človek ne pride zastoj sem. Pogledaj no, tu je madame Grand, dama, za katero si preskrbel rokavice. Napoleon zahteva od Talleyranda, da jo poroči. To je ženska, ki dosti velja. Toda čaji je že, da greva, ko se že pojavljajo stare dame. Saj ni mogoče verjeti, da je sploh bila kakšna revolucija, ali se ti ne zdi tako? Zdaj ti bom pokazal drugo stran kolajne.«

Najela sta kočijo in se odpeljala v predmestno krčmo, v kateri je gorelo le nekaj sveč v steklenicah — v hotel de Saint Pierre v najbolj razviti ulici Sain Pierre de Montmartre, nedaleč od Messagieries. Tu nosijo dekleta še vedno rdeče kape svobode, in če kdo zahteva, tudi ničesar drugega.

Antonio je citiral odlomke iz »Emila«, ko sta se spet takorekoč spodtikala po pariškem kamnitem tlaku, ki so ga tu in tam tvorile široke kamnite plošče. »Kakršnimi je Napoleon dal tlakovati boulevarde.

Zborovanje ljubljanskih gostilničarjev

Ljubljana, 22. marca.

Včeraj popoldne je bil v kolodvorski restavraciji občni zbor Zdrženja gostinskih podjetij v Ljubljani, ki se ga je udeležilo veliko število članov.

Zborovanje je otvoril predsednik združenja Dolničar, ki je pozdravil zastopnika mestne občine dr. Brileja, narodnega poslanca dr. Koceta, ravnatelja Zveze za tujski promet dr. Žižka in predsednika gostinskega oddelka Zbornice za TOI in predsednika Zveze gostinskih združenj Cirila Majena.

V svojem poročilu je predsednik podal pregled dela uprave za preteklo poslovno leto, očrtal sedanje stanje našega gostinstva in zahteval, da se mora stanje brezpogojno izboljšati. Uprava si je v preteklem letu mnogo prizadevala za izboljšanje položaja, zlasti omejitve podeljevanja koncesij, prav posebno pa za znižanje davka na potrošnjo in prenočišča. Kar se tiče koncesij, se ji je posrečilo, dočim se ji glede davščin ni.

Iz poročila tajnika Bežeka posnemamo, da je uprava živo zasledovala vse dogodke, ki zadevajo tujski promet in sploh vse, kar je bilo v zvezi z našimi gostinskimi podjetji. Združenje šteje 342 članov, gostinskih podjetij pa je v Ljubljani 369. Pri teh podjetjih je zaposlenih 1038 oseb. Hotelski odtok je imel dosti dela z maksimiranjem cen, z uredbo o klasifikaciji obratov in drugimi važnimi stvarmi. Poskusili so tudi uvesti tečaj za učenje jezikov, za kar pa se ni prijavilo dosti oseb.

Občni zbor je pokazal zaradi katerih dajatev so ljubljanski gostinski obrati najbolj prizadeti. To so davek na potrošnjo in prenočišča. Zastopnik mestne občine je zatrjeval, da davka na potrošnjo občina iz fiskalnih ozirov ne more ukiniti, ker še ni našla drugega pokritja. Sicer pa da ta davščina ni tako huda, ker je samo okoli 100 zavezancev plačuje nad 100 din mesečno. Ta davščina pa se da v ostalem prevaliti na gosta. Kar se tiče davščine na prenočišča, se da tudi prevaliti na tujca. Ta davščina, ki znaša okrog 300.000 din, pa se uporabi za pospeševanje tujškega prometa. Glede podeljevanja novih koncesij vztraja mestna občina na tem, da se ne podeljujejo. Predsednik je k tem izvajanjem dodal nekaj pojasnil, češ, da gosti ne kažejo posebnega navdušenja za tako pravele davščine in morajo gostilničarji največkrat to sami plačati.

Nato se je predsednik Majcen dotaknil nekaterih stanovskih vprašanj. Šušmarstvo, ki je razvito zlasti po letoviških krajih, je velika nadloga za gostilničarski stan. Za izobrazbo gostinskega naročaja naj se uvedejo izpiti tako, da bi po triletni pomočniški dobi moral delati vsak mojstrski izpit, in šele potem zaprositi za koncesijo. Izpiti naj bi se delili v dva dela: za nižje in višje obrate. Dalje je omenil, da pomeni vselej hudo konkurenco, ker mnogo gostov za ves mesec obnemore. Veselini prostor naj bi bil odprt največ do 9. ure. Davščine na sobe so tudi površne, ker privatnik ne plača nikakih davščin. Prišlo se je čez prometni davek, zgradarino in nekatere na novo predvidene davščine.

Po pozdravu narodnega poslanca dr. Koceta in ravnatelja Zveze za tujski promet dr. Žižka je bila odobru izrečena soglasna zaupnica in po sprejetju preračuna z l. 1939. je predsednik zborovanja zaključil.

Drobne iz Kranja

Nad 35.000 din škode je povzročila burja, ko je pretekli teden odnesla del ostrešja nove stanovanjske hiše Pokojninskega zavoda v Kranju.

Gasilci v kranjskem okraju so, kakor je poročal starešina gasilske župe Kranj g. Japelj Pavel, s svojim hitrim nastopom obvarovali v preteklem letu za okrog 1.500.000 din ljudskega premoženja. Gasilstvo je nastopalo z reševalnimi deli tudi pri poplavih, samarijskih odtoki pa so nudili pomoč v 244 primerih. V gasilski župi Kranj, ki šteje 34 čet in ima 1364 izvršujočih članov, je bilo lani 27 gledaliških predstav, 4 koncerti in 7 predavanj, razven tega pa 7 tombol in 10 srečolovov. Požari so lani povzročili v kranjskem okraju za 348.200 din škode, kar je prav za prav malo, četudi je obnemem tudi preveč.

Novi direktor kranjske gimnazije g. France Korbar je prevzel v torek 21. marca posle ravnatelja. Novemu ravnatelju želimo mnogo uspehov na odgovornem mestu!

Pretekli teden smo poročali, da je kranjska policija aretirala »Na Planini« več moških oseb, ki so igrali hazardno igro. V ponedeljek je policija aretirala 6 oseb, ki so v dveh gostilnah igrali hazardne igre. Aretranim je policija zaplenila tudi 1200 din, katere so imeli pri sebi, oziroma so jih našli na mizi v gostilnah. Prav je, da je začela policija odločno zasledovati igralce hazardnih iger, ki v strasti do igranja čisto zapravijo svojim družinam tako potrebne zadnje dinarje.

Daruj za osrednji slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Predno je Antonio odšel k počitku, je vzel Marijin kipec iz zavita. Ugotovil je, da je Neleta razbila vložek iz bisernice ob vznožju tega kipeca. Skrinjica je bila tudi precej potolčena. Gotovo se je vse to zgodilo še med vožnjo. Kip sam pa je bil nepoškodovan.

Skrinjico je nameraval drugi dan nesti k draguljarju, da bi jo prenovil. Pustil jo je na mizi, da je luna sijala nanjo, ter zaspal kot otrok.

Drugi dan je videl Angelo.

DEVETINPETDESETO POGLAVJE

Labodji spev romantike

Dragi gospod Adverso!

Dovolil si bom to čast, da vas bom prihodnjo sredo popoldne obiskal. Pripravite se v tem primeru na krajši izlet v pariško okolico, ki ga bova naredila samo pod posebnimi pogoji, ki vam jih bočem razložiti. Upam, da se boste strinjali s potrebnimi previdnostnimi ukrepi, ko boste zvedeli, kakšni so. Vsi, ki bivajo pod mojo streho, z največjo nestrpnostjo pričakujejo vašega obiska. Davno že žele, da bi vas videli. Prosim, ne mislite, da je v teh mojih besedah kaj sumljivega ali slabega.

Nekdo, ki je bil vedno zvesti prijatelj in pomočnik

»Papa« von Brülle.

Pismo je bilo odposlano v ponedeljek v Saint-Germain-en-Laye — zdaj pa je sredo popoldne. Antonio je skočil kvišku. Vincenc je odšel od doma, da obišče Melito. »To prokleto mladinsko posojilo« — rad bi se o vsej stvari pogovoril. Bila je odlična važnost. In dr. Brülle utegne biti vsak trenutek tu. »Von Brülle, no! Toda, da kaj takšnega more vplivati na tem norčavem svetu. Poklical je Juana, da mu je prinesel najlepši golobjesiv jutranji plašč. Medtem ko je še odpenjal nove čevlje, so mu prijavili »gospoda von Brülle« Antonio se je spet podal v svojo sobo, katere zelene zavese so se poigravale v jutranjem soncu in lahni sapi.

Leta niso šla brez sledu mimo njega. Njegov prejšnji ošabni glas se je omilil do dramatične prisrčnosti. Njegova levja griva je bila še vedno bujna, a že precej močno pomešana s srebrno sivimi lasmi. Njegovi skrbno negovani brki in posiveli van Dyck sta učinkovala kot nekaj elegantnega in obenem pomembnega.

Filmi

»Tajni kurir Petrograda« (Kino Matica). Mar-sikdo je pričakoval, da bo videl film, ki bo imel nov, nam še neznan sujet. Toda že prve slike so gledalce prepričale, da ne bo gledal drugega kakor ameriško verzijo staroznanega filma »Čarska svečnikar«. Ta film smo v Ljubljani gledali pred časom v nemški obdelavi z naslovom glavnih vlog Karolom Ludwigom Diehlom ter Sybille Schmitzovo. Amerikanci so preveč romantična mesta omilili, tu pa tam koristno spremenili potek zgodbe in se niso pomišljali pred pametnimi spremembami v tekstu znane baronice Oreyjeve. Priznati moramo, da ameriška obdelava, ki je do-bila pri nas popolnoma nesmiseln naslov »Tajni kurir Petrograda«, za nadstropje presega svoje-časno nemško. Ne samo po režiji, ki je manj sentimentalna, treznejša in stvarnejša, ampak tudi po nosilcih vlog Dicku Powelu ter znameniti Louise Rainerjevi. Delo samo seveda ne pred-stavlja nikakršnega umetniškega razodetja ne v snovi, ne v igri glavnih igralcev, dasi nam od-krije pri obeh nekaj novih zanimivih in presenet-ljivih mišičnih sposobnosti. Režija poteka nepre-siljeno, z neprimerno sprejemljivostjo in razgiba-nim tempom, ker se izogiba vsemu vstranskemu. Ime režiserja Fitzmauriceja pri nas ni posebno znano, predstavi pa se nam ta obliko-valet z dokaj ugodne plati.

*

Pripomba: V nedeljskem »Slovenec« je bil priobčen razgovor g. td. z enim od tvorcev fil-ma o mladinskem taboru v Ljubljani. Neznani tvor-ec je porabil priliko samo zato, da se je ponesre-čeno masčeval nad našimi stvarnimi, vsebinsko in tehnično plat omenjenega filmskega poskusa zade-vajočimi pripombami. Njegova izvajanja kažejo, da so misli, ki smo jih zapisali o tem delu mi, docela upravičene. Ta tvorec neženirano pripoveduje, ka-ko površno so se za film, ki bi lahko bil izredno manifestativnega in propagandnega pomena za nas, pripravljali i tvorca in neki prireditelji, na katere se tvorec sklicuje kot najvišjo filmsko in splošno in-stanco. Tri tedne pred taborom so se začeli de-lati aparate! Šele med sprevedom so si operaterji skušali priboriti vstop na nekatera ugodna mesta n. pr. na frančiškansko prolelje, od koder pa jih je po trditvi omenjenega tvorca pregnal cerkovnik! To vsekakor kaže na izredno vestno, skrbno pri-pravo, če je lahko ob takim dogodku delavce za tako stvar lahko pregnala s takega mesta tako vi-soka instanca! Omenjeni zadrževanje se vidi, da je njih oče tehnik, ki bi mu bilo zaenonj dopave-dovati, da mora film, tudi če je reportaža, vsebo-vati še kaj drugega kakor tek mimo kamere. Kaka-na je dramatika — njemu neznan in humor vzbuja-joč pojm — pri množicah, se lahko prepriča iz amaterskih fotografij, ki so jih naši listi priobčevali med taborom. Kaj bi lahko ljudje s pravim film-skim čutom lahko naredili iz množice, ki so bile te-daj tolike in razgibane in »dramatične«, kakor naj-brž se nikdar v naši novejši zgodovini. Res je pa, da tehniki, ki so delali film, in prireditelji, ki se nad stvarnimi pripombami zabavajo, najbrž poznajo samo oštariško slovensko dramatiko, kakor kaže tvorčevu kramljanju. Toda je v Slovenčih še druga dramatika, vredna nekaj metrov filma: dramatika v molitvi desetisočglave množice, dramatika v po-hodu fantovske armade, dramatika nagnetenih tri-bun, itd. itd., ki je rezultat števil, razpoloženja ter elikvovnih in zvoničnih efektov. Če ugotovljamo na tem mestu že tri leta dobre in slabe strani vseh filmov, bomo menda vendar smeli ugotoviti tudi, kaj je s filmskim poskusom, ki je za nas vsaj tako pomemben kakor operete ali »milijonski vefilmi« iz »Uniona« ali od drugod.

Če se tvorca in prireditelji resnim in iz ekbrbi za stvar zapisanim pripombam smejejo, dokazujejo samo, kako zelo resno jemljejo pripombe in stvar, katere prireditelji so. Toda tega smo pri nas že navajeni; nešteto polomij dokazuje, da je res tako.

Ravnatelj varaždinske opekarne se je ustrellil v mariborskem hotelu

Maribor, 21. marca.

Danes popoldne okrog 1 se je pripetil v nekem mariborskem hotelu tragičen dogodek. Iz sobe, ki jo je najel snodi ravnatelj mestne opekarne 46-letni Kurt Fischer iz Varaždina, je odjeknil strel, ki ga je slišela sobarica na hodniku. Pohitela je v sobo, kjer se ji je nudil strahovit prizor. Na postelji je ležal ves v krvi ravnatelj Fischer. Po-leg postelje je bil na tleh samokres. Fischer je imel na desnem senu rona, iz katere je tekla kri. Ker je še dajal neke znake življenja, so takoj poklicali reševalce, ki so Fischerja zapeljali v bolnišnico. Tam pa je čez uro umrl ter se poprej sploh ni zavedel. Na mizi v njegovi sobi so našli dve pismi. Eno je bilo zapечатeno ter naslovljeno na njegovo ženo Greto. V drugem, odprtem pismu prosi, naj bi časopisi, ki bodo poročali o samomu-ru, njegovega imena ne objavili. Na posebnem listku, ki ga je moral napisati tik, preden se je ustrellil, pa prosi hotelsko osebo, naj ne kliče reševalcev, ker bo tako dobro meril, da bo na me-stu mrtev. Namesto da bi ga peljali v bolnišnico, naj ga raje zapeljejo kar v mrtvašnico.

Od tu in tam

Vsa savska banovina v Zagrebu vred nima niti ene državne bolnišnice. To porazno ugotovitev so objavili hrvaški zdravniki na svojem zborovanju v Zagrebu predvčeršnjim. S tem v zvezi so zahtevali, naj država zgradi novo bolnišnico v Zagrebu in ne morda v kakem drugem od Zagreba bolj oddaljenem kraju. Dalje se zdravniki strinjajo z odločbo, da bodo morali iti vsi mladi zdravniki po dovršenih študijah najmanj za dve leti v podružnice in šele s tem dobiti upravičenost, da se potegujejo za razne državne, samoupravne službe in mesta pri bolniških blaginjah. Starejši zdravniki pravijo, da se neizkušenim mladim zdravnikom vendar ne sme izročiti v oskrbo ljudsko zdravje, ki mu oblasti ponavadi posvečajo premalo pozornosti. Menijo, da je do take nesmiselne odločitve prišlo samo zato.

Snežni zameti so že začeli qvirati cestni in železniški promet v Bosni in Hercegovini. Na progi od Bileče do Nikšića je eneg, visok do poldruga metra, zasul potniški vlak, ki je obstal sredi proge. Pretrgane so tudi telefonske in brzojavne zveze, ustavljen pa tudi ves cestni promet med Hercegovino in Črno goro.

Nov cestni policijski red skuša vpeljati belgrajska policija. Poslej bodo smela vozila na križiščih voziti izključno le v eno smer, kakor je bilo z rokami nazaj in prometni stražniki. Prav tako se bodo morali po stražnikovih znakih ravnanje tudi pešci. Tri dni bodo trajali poskusi na ulici, nakar bo policija skoraj gotovo vpeljala na križiščih signalna znamenja v treh barvah, kakor so v navadi v velikih mestih. Nekatere teh signalnih naprav bodo avtomatične, druge pa bo uravnaval stražnik. S tem hočejo najprej urediti neoviran prehod za pešce, obenem pa odpraviti glasne znake, ki jih avtomobili dajejo na križiščih za opozorilo.

Za zlatnike zna spretno »čarati« neka ciganka, ki se klati po Belgradu. Nedavno se je zgledala pri neki gospe, ki je imela dva otroka bolna. Ponudila se ji je, da ji bo povedala z dlanmi vso preteklost in bodočnost. Gospa je na ponudbo pristala in vsa začudena zijala, ko ji je ciganka povedala, da ima otroka bolna in se moč nahaja na potovanju. Vsega pa je kriva zla usoda, katero pa zna ona »odčarati« za mal denar. Gospa je šla na led in prinesla pet zlatnikov. Ciganka jih je položila na krožnik, vse pokrila z rdečo ruto in šarila s svojimi rokami po krožniku. Mmrmlala je tajnstvene izreke in končno razodela, da so se dukati spremenili v navadno železo. Potegnila je ruto s krožnika, in res ni bilo drugega kakor nekaj koščkov železa. Toda gospa je zahtevala, uporno svoje zlatnike nazaj. Ker ni šlo drugače, jih je ciganka vrnila, dobila pa je za svoje plačilo svoj denar. Po njenem odhodu je govedarje spoznala, da je odšlo iz hiše tudi več drugih stvari. Poklicala je na pomoč policijo, ki sedaj premeteno ciganko išče.

Gledališkega igralca tatu je prišla belgrajska policija. Mladen Radulović iz Mostarja je začel svojo kariero kot poljuški igralec. Slaba plača ga je prignala do sklepa, da pošteno življenje ne pri- naša sladkosti. Dobil je znanca in se z njim domeni, da bosta vdrala v stanovanja. Radulović je prišel v hišo in pozvonil na prvih vratih. Če se je pri vratih kdo pojavil, se je naglo opravičil, da je pozvonil na nepravilnih vratih, potem pa jo je jadrno odkuril v višje nadstropje. Če pa se na ponovno zvonjenje ni oglašil nihče, je uporabil svoje vitrihe in vdrl v stanovanje. Naglo je pobral vse, kar mu je ugajalo, nato pa spet natihno pognil. V štirih mesecih je na ta način izvršil 27 tatvin in oškodoval žrtve za 80.000 dinarjev.

270 novih osnovnih šol bi potrebovala Črna gora, da bi se njene prosvetne prilike popravile. Po statistikah je namreč ugotovljeno, da je tam še vedno nekaj nad 60 odstotkov ljudi nepismenih. Sedaj ima Črna gora skupno 918 šol in 2067 učiteljev in profesorjev ter 100.506 učencev. Šole se razdele takole: 850 ljudskih šol, 26 otroških vrtcev, 5 gospodinjstskih šol, 18 gimnazij, od katerih jih je 9 popolnih, 3 učiteljska in 17 meščanskih šol. Zaradi pomanjkanja ljudskih šol pa je ostalo okrog 15.000 šoloobveznih otrok brez možnosti, da bi obiskovali šole.

Belgrajski črnoborjanci so imeli svoje prijatelje in sodelavce tudi v Sarajevu. Pred dnevi sta tjakaj prispela dva uradnika belgrajske policije in se zglasila v menjalnici Milutinovića in Ružića. Presenečena sta bila, ko sta našla v lokalu le nekaj razmetanih listov, mizo in stol, vsega drugega pa ni. Bilo je očividno, da sta se lastnika zbal preiskave in vse pravočasno pospravila. Imela pa sta strahovito smolo. Prav med preiskavo se je oglašil telefon, pa je slušalko dvignil policist. Nekdo je sporočil, da so prispeli trije kilogrami zlata. Takoj nato je neznanec utihnil. Pošta pa je povedala, da je neznanec telefoniral iz Maribora. Hišna preiskava je nato odkrila pri obeh lastnikih menjalnice velike količine zlatega denarja vseh vrst in tudi zlata samega. Zdaj se policija trudi, da bi odkrila še tajinstvenega liferanta zlata iz Maribora. — Dva menjalca, ki sta tuje valute prodajala belgrajskim ljudem, sta bila prijeta v Skoplju.

Prostorn železnic in neverjetno slast je imel delavec Ajdar Balinag iz Andrijevce, ki si je za stavo privoščil pravo pojedino: pojedel je dve pečeni kokoši, 24 kuhanih jajc, dva kilograma kruha in dva litra kislega mleka, ne da bi se od mize dvignil ali pa se oddalnil. Vso obilno zalogo je pospravil pod »streh« v dobri uri.

Tretja licitacija za zgraditev splitskega pristanišča se je končala uspešno. Udeležile so se je tri splitske trdnice in ena belgrajska, prav ista, zaradi katere so splitske trdnice že dvakrat odstopile od licitacije z izgovorom, da predstavlja dejansko neko dansko trdnico. Najnižjo ponudbo je stavila trdnica Krstulović, potem slede še dve domači, nato pa belgrajska. Komu bodo dela odana, bo odločilo prometno ministrstvo.

Na 65 let robije je obsodilo sodišče v Koroški Mitrovič pet razbojnikov, ki so pod vodstvom občinskega odbornika Džema Lomonovića izvršili en umor in 13 velikih tatvin. Lani na jesen so se začele vrstiti tatvine v vasi Obrinje kar druga za drugo. In sicer kmalu potem, ko je bil Džema Limonovič izvoljen za podžupana. Orožniki na noben način niso mogli priti zlikovcem na sled, ker je združen že znal spraviti preiskavo na napačno sled. Usoden pa je bil zanje listič, ki ga je orožnik našel na dvorišču ubitega Sabrije Suljovića. Listek je bil del vabila, ki ga je občina poslala Limonoviču za občinsko sejo. Z lističem je Limonovič nabil patrono lovsko puško, katero je posodil svojemu pomagaču, da je Sabrijo ubil. Tako so vsi zločinci prišli ured sodišče in prejeli izredno visoke kazni.

Zadnja pot prelata dr. Kovačiča

Maribor, 21. marca. Na starem mestnem pokopališču, v Slomškovi kapelici je bil na mrtvaškem odru prelat dr. Franc Kovačič. Nad grobom velikega slovenskega škofa in voditelja je počival sredi vencev in cvetja, ki so ga ljudje neprestano prinašali. Ze venci so pokazali, da leži v krsti pomemben mož: venci lavantinske škofije, katerega je položil na krsto prevzvišeni škof dr. Tomažič s trakom v papeških barvah ter z napisom »Slomškova škofija svojemu prelatus, mestna občina je poklonila prekrasen venci z napisom »Zgodovinarju dr. Kovačiču mestna občina mariborska«. Dalje so položili lepe vence bogoslovni profesorji. Slomškova družina, banovinski arhiv, Spodnještajerska posojilnica. Veliko kropiccev ga je obiskalo. Tisoči in tisoči so šli mimo njegovega odra, sami mariborski Slovenci vseh stanov, da mu izrazijo svojo hvaležnost za njegovo znanstveno in še bolj za njegovo narodno delo.

Danes popoldne pa so se zbrale na pokopališču in pred njim ogromne množice, da spremlijo pokopnika na zadnji poti. Na pokopališču, pred kapelico so lahko šli sami odlični in šolska mladina mariborskih srednjih šol, ki je delala špalir od kapelice do izhoda. Ob treh popoldne so prinesli krsto iz kapelice. Škof dr. Tomažič je opravil blagoslov ob asistenci vsega lavantinskega stolnega kapljaja. Pevec zbora »Maribor«, pevskega zbora bogoslovcev in učenci orglarske šole so zapeli pod vodstvom kapelnika Gašperiča žalostno »Človek glej, nakar se je začel sprevod pnikati s pokopališču po mariborskih ulicah proti Pobrežju. Sprevod je šel po Strossmayerjevi ulici na Koroško cesto, potem pa čez Glavni trg in dravski most na Kralja Petra trg in od tam po Pobreški cesti na pokopališče. Sprevod je krenil na frančiškansko župniško pokopališče, kjer je bilo v skupni duhovniški grobnici pripravljeno zadnje počivališče za telesne ostanke zaslužnega prelata.

Prezvišeni gospod knezoškof je opravil cerkvene obrede nad grobom ki je bil ves okrašen z bogatimi venci in šopki. Po opravljenih žalnih obredih je prevzvišeni v slovo pokojnemu prelatusu prvi spregovoril poslovljni govor.

Za škofom se je v imenu mestne občine poslovil mestni župan dr. A. Juvan, ki je v svojem nagovoru o črtal dr. Kovačičevo delo kot organizatorja mariborske znanosti, ustanovitelja mnogih naših znanstvenih ustanov in borec za narodove pravice, katerim je dal vse velike zaklade svojega velikega znanja.

V imenu zgodovinskega društva, muzejskega društva, študijske knjižnice in banovinskega arhiva, kar je vse delo velikega dr. Kovačičevega duha, je spregovoril prof. Fr. Baš, v imenu Slovenske matice v Ljubljani, ki je pokojnega prelata štela med svoje najboljšje člane, pa se je od našega zadnjega slovenskega polihistorja poslovil ravnatelj v pok. dr. Tominešek.

Zatem je združen moški zbor pevskega društva Maribora, mariborskih bogoslovcev in gojenec cerkvene glasbene šole zapel ganljivo žalostinko. Kmalu nato pa so kepe zemlje pričele padati na krsto, v kateri bodo počivali dr. Kovačičevi zemski ostanke. Negredna množica, ki se je zbrala na pokopališču se je zadnjikrat poklonila prelatusovim zemskim ostankom, njegovemu duhu pa, ki bo vedno živel med Slovenci, in ki mu kmalu ne bo enakega, pa bodo vedno posvečeni spomini naroda, ki jih bo prenašal od rodu do rodu.

in poskusnih ustanov. Prav močno je inioiati vi in izpodbudi podjetnih posameznikov na Češkem pomagala država, da celo prednjačila je z dobrim zgledom, saj jih je bila od skupnih 111 ustanov kar 84 državnih. Ze leta 1929 je imela Nemčija 32 poskusnih ustanov na univerzah (1), 30 državnih poskusnih gospodarstev, 41 tovrstnih gospodarstev so vzdrževale nemške kmetijske zbornice, štiri pa industrijska podjetja, samo z izborom in proučevanjem krampirskih vrst pa se je bavilo 20 zasebnih podjetij.

Na poti k povečanju naših kmetijskih pridelkov pa je tudi prav važen faktor preskrba našega kmetijstva s prvovrstnimi stroji in poljedelskim orodjem. Z dobrim orodjem gre dela vse hitreje in boljše od rok, delo je lahko opravljeno v času, ki je najprimernejši in najugodnejši. Seveda bo treba že zato, ker se je pri nas razvila prav močna reklama za razno orodje in za poljedelske stroje, poskrbeti, da bodo merodajni faktorji sproti proučevali in ugotavljali uporabnost ali neuporabnost posameznih novih strojev in poljskega orodja. To stvar pa bi prav za prav lahko opravljala pri nas že vsa večja posvetila, ki bi seveda vsej javnosti v prid, o izsledkih svojih opazovanj sproti obveščala širše ustanove, da bi te potem poljedelskemu stanu to stvar lahko priporočile, drugo pa bi mu odsvetovala. Kajti ni vse zlato, kar se svetli in včasih bučna reklama lastnosti tega ali onega predmeta, ki ga hvali, zgolj iz trgoškega interesa prikaže v popolnoma napačni luči.

Svoje čase je bilo pri nas precej hruma radi motorizacije našega kmetijstva. Pri nas pa to vsekakor nikdar ne bo imelo posebnega pomena. Važna bi bila le elektrifikacija strojev, ki jih rabimo na enem in istem mestu. Stroje za obdelovanje zemlje pa prav lahko vselej prepelje že vprezna živina.

Na starem mestnem pokopališču, v Slomškovi kapelici je bil na mrtvaškem odru prelat dr. Franc Kovačič. Nad grobom velikega slovenskega škofa in voditelja je počival sredi vencev in cvetja, ki so ga ljudje neprestano prinašali. Ze venci so pokazali, da leži v krsti pomemben mož: venci lavantinske škofije, katerega je položil na krsto prevzvišeni škof dr. Tomažič s trakom v papeških barvah ter z napisom »Slomškova škofija svojemu prelatus, mestna občina je poklonila prekrasen venci z napisom »Zgodovinarju dr. Kovačiču mestna občina mariborska«. Dalje so položili lepe vence bogoslovni profesorji. Slomškova družina, banovinski arhiv, Spodnještajerska posojilnica. Veliko kropiccev ga je obiskalo. Tisoči in tisoči so šli mimo njegovega odra, sami mariborski Slovenci vseh stanov, da mu izrazijo svojo hvaležnost za njegovo znanstveno in še bolj za njegovo narodno delo.

Danes popoldne pa so se zbrale na pokopališču in pred njim ogromne množice, da spremlijo pokopnika na zadnji poti. Na pokopališču, pred kapelico so lahko šli sami odlični in šolska mladina mariborskih srednjih šol, ki je delala špalir od kapelice do izhoda. Ob treh popoldne so prinesli krsto iz kapelice. Škof dr. Tomažič je opravil blagoslov ob asistenci vsega lavantinskega stolnega kapljaja. Pevec zbora »Maribor«, pevskega zbora bogoslovcev in učenci orglarske šole so zapeli pod vodstvom kapelnika Gašperiča žalostno »Človek glej, nakar se je začel sprevod pnikati s pokopališču po mariborskih ulicah proti Pobrežju. Sprevod je šel po Strossmayerjevi ulici na Koroško cesto, potem pa čez Glavni trg in dravski most na Kralja Petra trg in od tam po Pobreški cesti na pokopališče. Sprevod je krenil na frančiškansko župniško pokopališče, kjer je bilo v skupni duhovniški grobnici pripravljeno zadnje počivališče za telesne ostanke zaslužnega prelata.

Prezvišeni gospod knezoškof je opravil cerkvene obrede nad grobom ki je bil ves okrašen z bogatimi venci in šopki. Po opravljenih žalnih obredih je prevzvišeni v slovo pokojnemu prelatusu prvi spregovoril poslovljni govor.

Za škofom se je v imenu mestne občine poslovil mestni župan dr. A. Juvan, ki je v svojem nagovoru o črtal dr. Kovačičevo delo kot organizatorja mariborske znanosti, ustanovitelja mnogih naših znanstvenih ustanov in borec za narodove pravice, katerim je dal vse velike zaklade svojega velikega znanja.

V imenu zgodovinskega društva, muzejskega društva, študijske knjižnice in banovinskega arhiva, kar je vse delo velikega dr. Kovačičevega duha, je spregovoril prof. Fr. Baš, v imenu Slovenske matice v Ljubljani, ki je pokojnega prelata štela med svoje najboljšje člane, pa se je od našega zadnjega slovenskega polihistorja poslovil ravnatelj v pok. dr. Tominešek.

Zatem je združen moški zbor pevskega društva Maribora, mariborskih bogoslovcev in gojenec cerkvene glasbene šole zapel ganljivo žalostinko. Kmalu nato pa so kepe zemlje pričele padati na krsto, v kateri bodo počivali dr. Kovačičevi zemski ostanke. Negredna množica, ki se je zbrala na pokopališču se je zadnjikrat poklonila prelatusovim zemskim ostankom, njegovemu duhu pa, ki bo vedno živel med Slovenci, in ki mu kmalu ne bo enakega, pa bodo vedno posvečeni spomini naroda, ki jih bo prenašal od rodu do rodu.

in poskusnih ustanov. Prav močno je inioiati vi in izpodbudi podjetnih posameznikov na Češkem pomagala država, da celo prednjačila je z dobrim zgledom, saj jih je bila od skupnih 111 ustanov kar 84 državnih. Ze leta 1929 je imela Nemčija 32 poskusnih ustanov na univerzah (1), 30 državnih poskusnih gospodarstev, 41 tovrstnih gospodarstev so vzdrževale nemške kmetijske zbornice, štiri pa industrijska podjetja, samo z izborom in proučevanjem krampirskih vrst pa se je bavilo 20 zasebnih podjetij.

Na poti k povečanju naših kmetijskih pridelkov pa je tudi prav važen faktor preskrba našega kmetijstva s prvovrstnimi stroji in poljedelskim orodjem. Z dobrim orodjem gre dela vse hitreje in boljše od rok, delo je lahko opravljeno v času, ki je najprimernejši in najugodnejši. Seveda bo treba že zato, ker se je pri nas razvila prav močna reklama za razno orodje in za poljedelske stroje, poskrbeti, da bodo merodajni faktorji sproti proučevali in ugotavljali uporabnost ali neuporabnost posameznih novih strojev in poljskega orodja. To stvar pa bi prav za prav lahko opravljala pri nas že vsa večja posvetila, ki bi seveda vsej javnosti v prid, o izsledkih svojih opazovanj sproti obveščala širše ustanove, da bi te potem poljedelskemu stanu to stvar lahko priporočile, drugo pa bi mu odsvetovala. Kajti ni vse zlato, kar se svetli in včasih bučna reklama lastnosti tega ali onega predmeta, ki ga hvali, zgolj iz trgoškega interesa prikaže v popolnoma napačni luči.

Svoje čase je bilo pri nas precej hruma radi motorizacije našega kmetijstva. Pri nas pa to vsekakor nikdar ne bo imelo posebnega pomena. Važna bi bila le elektrifikacija strojev, ki jih rabimo na enem in istem mestu. Stroje za obdelovanje zemlje pa prav lahko vselej prepelje že vprezna živina.

Na starem mestnem pokopališču, v Slomškovi kapelici je bil na mrtvaškem odru prelat dr. Franc Kovačič. Nad grobom velikega slovenskega škofa in voditelja je počival sredi vencev in cvetja, ki so ga ljudje neprestano prinašali. Ze venci so pokazali, da leži v krsti pomemben mož: venci lavantinske škofije, katerega je položil na krsto prevzvišeni škof dr. Tomažič s trakom v papeških barvah ter z napisom »Slomškova škofija svojemu prelatus, mestna občina je poklonila prekrasen venci z napisom »Zgodovinarju dr. Kovačiču mestna občina mariborska«. Dalje so položili lepe vence bogoslovni profesorji. Slomškova družina, banovinski arhiv, Spodnještajerska posojilnica. Veliko kropiccev ga je obiskalo. Tisoči in tisoči so šli mimo njegovega odra, sami mariborski Slovenci vseh stanov, da mu izrazijo svojo hvaležnost za njegovo znanstveno in še bolj za njegovo narodno delo.

Danes popoldne pa so se zbrale na pokopališču in pred njim ogromne množice, da spremlijo pokopnika na zadnji poti. Na pokopališču, pred kapelico so lahko šli sami odlični in šolska mladina mariborskih srednjih šol, ki je delala špalir od kapelice do izhoda. Ob treh popoldne so prinesli krsto iz kapelice. Škof dr. Tomažič je opravil blagoslov ob asistenci vsega lavantinskega stolnega kapljaja. Pevec zbora »Maribor«, pevskega zbora bogoslovcev in učenci orglarske šole so zapeli pod vodstvom kapelnika Gašperiča žalostno »Človek glej, nakar se je začel sprevod pnikati s pokopališču po mariborskih ulicah proti Pobrežju. Sprevod je šel po Strossmayerjevi ulici na Koroško cesto, potem pa čez Glavni trg in dravski most na Kralja Petra trg in od tam po Pobreški cesti na pokopališče. Sprevod je krenil na frančiškansko župniško pokopališče, kjer je bilo v skupni duhovniški grobnici pripravljeno zadnje počivališče za telesne ostanke zaslužnega prelata.

Prezvišeni gospod knezoškof je opravil cerkvene obrede nad grobom ki je bil ves okrašen z bogatimi venci in šopki. Po opravljenih žalnih obredih je prevzvišeni v slovo pokojnemu prelatusu prvi spregovoril poslovljni govor.

Za škofom se je v imenu mestne občine poslovil mestni župan dr. A. Juvan, ki je v svojem nagovoru o črtal dr. Kovačičevo delo kot organizatorja mariborske znanosti, ustanovitelja mnogih naših znanstvenih ustanov in borec za narodove pravice, katerim je dal vse velike zaklade svojega velikega znanja.

V imenu zgodovinskega društva, muzejskega društva, študijske knjižnice in banovinskega arhiva, kar je vse delo velikega dr. Kovačičevega duha, je spregovoril prof. Fr. Baš, v imenu Slovenske matice v Ljubljani, ki je pokojnega prelata štela med svoje najboljšje člane, pa se je od našega zadnjega slovenskega polihistorja poslovil ravnatelj v pok. dr. Tominešek.

Zatem je združen moški zbor pevskega društva Maribora, mariborskih bogoslovcev in gojenec cerkvene glasbene šole zapel ganljivo žalostinko. Kmalu nato pa so kepe zemlje pričele padati na krsto, v kateri bodo počivali dr. Kovačičevi zemski ostanke. Negredna množica, ki se je zbrala na pokopališču se je zadnjikrat poklonila prelatusovim zemskim ostankom, njegovemu duhu pa, ki bo vedno živel med Slovenci, in ki mu kmalu ne bo enakega, pa bodo vedno posvečeni spomini naroda, ki jih bo prenašal od rodu do rodu.

in poskusnih ustanov. Prav močno je inioiati vi in izpodbudi podjetnih posameznikov na Češkem pomagala država, da celo prednjačila je z dobrim zgledom, saj jih je bila od skupnih 111 ustanov kar 84 državnih. Ze leta 1929 je imela Nemčija 32 poskusnih ustanov na univerzah (1), 30 državnih poskusnih gospodarstev, 41 tovrstnih gospodarstev so vzdrževale nemške kmetijske zbornice, štiri pa industrijska podjetja, samo z izborom in proučevanjem krampirskih vrst pa se je bavilo 20 zasebnih podjetij.

in poskusnih ustanov. Prav močno je inioiati vi in izpodbudi podjetnih posameznikov na Češkem pomagala država, da celo prednjačila je z dobrim zgledom, saj jih je bila od skupnih 111 ustanov kar 84 državnih. Ze leta 1929 je imela Nemčija 32 poskusnih ustanov na univerzah (1), 30 državnih poskusnih gospodarstev, 41 tovrstnih gospodarstev so vzdrževale nemške kmetijske zbornice, štiri pa industrijska podjetja, samo z izborom in proučevanjem krampirskih vrst pa se je bavilo 20 zasebnih podjetij.

Na poti k povečanju naših kmetijskih pridelkov pa je tudi prav važen faktor preskrba našega kmetijstva s prvovrstnimi stroji in poljedelskim orodjem. Z dobrim orodjem gre dela vse hitreje in boljše od rok, delo je lahko opravljeno v času, ki je najprimernejši in najugodnejši. Seveda bo treba že zato, ker se je pri nas razvila prav močna reklama za razno orodje in za poljedelske stroje, poskrbeti, da bodo merodajni faktorji sproti proučevali in ugotavljali uporabnost ali neuporabnost posameznih novih strojev in poljskega orodja. To stvar pa bi prav za prav lahko opravljala pri nas že vsa večja posvetila, ki bi seveda vsej javnosti v prid, o izsledkih svojih opazovanj sproti obveščala širše ustanove, da bi te potem poljedelskemu stanu to stvar lahko priporočile, drugo pa bi mu odsvetovala. Kajti ni vse zlato, kar se svetli in včasih bučna reklama lastnosti tega ali onega predmeta, ki ga hvali, zgolj iz trgoškega interesa prikaže v popolnoma napačni luči.

Svoje čase je bilo pri nas precej hruma radi motorizacije našega kmetijstva. Pri nas pa to vsekakor nikdar ne bo imelo posebnega pomena. Važna bi bila le elektrifikacija strojev, ki jih rabimo na enem in istem mestu. Stroje za obdelovanje zemlje pa prav lahko vselej prepelje že vprezna živina.

Na starem mestnem pokopališču, v Slomškovi kapelici je bil na mrtvaškem odru prelat dr. Franc Kovačič. Nad grobom velikega slovenskega škofa in voditelja je počival sredi vencev in cvetja, ki so ga ljudje neprestano prinašali. Ze venci so pokazali, da leži v krsti pomemben mož: venci lavantinske škofije, katerega je položil na krsto prevzvišeni škof dr. Tomažič s trakom v papeških barvah ter z napisom »Slomškova škofija svojemu prelatus, mestna občina je poklonila prekrasen venci z napisom »Zgodovinarju dr. Kovačiču mestna občina mariborska«. Dalje so položili lepe vence bogoslovni profesorji. Slomškova družina, banovinski arhiv, Spodnještajerska posojilnica. Veliko kropiccev ga je obiskalo. Tisoči in tisoči so šli mimo njegovega odra, sami mariborski Slovenci vseh stanov, da mu izrazijo svojo hvaležnost za njegovo znanstveno in še bolj za njegovo narodno delo.

Danes popoldne pa so se zbrale na pokopališču in pred njim ogromne množice, da spremlijo pokopnika na zadnji poti. Na pokopališču, pred kapelico so lahko šli sami odlični in šolska mladina mariborskih srednjih šol, ki je delala špalir od kapelice do izhoda. Ob treh popoldne so prinesli krsto iz kapelice. Škof dr. Tomažič je opravil blagoslov ob asistenci vsega lavantinskega stolnega kapljaja. Pevec zbora »Maribor«, pevskega zbora bogoslovcev in učenci orglarske šole so zapeli pod vodstvom kapelnika Gašperiča žalostno »Človek glej, nakar se je začel sprevod pnikati s pokopališču po mariborskih ulicah proti Pobrežju. Sprevod je šel po Strossmayerjevi ulici na Koroško cesto, potem pa čez Glavni trg in dravski most na Kralja Petra trg in od tam po Pobreški cesti na pokopališče. Sprevod je krenil na frančiškansko župniško pokopališče, kjer je bilo v skupni duhovniški grobnici pripravljeno zadnje počivališče za telesne ostanke zaslužnega prelata.

Prezvišeni gospod knezoškof je opravil cerkvene obrede nad grobom ki je bil ves okrašen z bogatimi venci in šopki. Po opravljenih žalnih obredih je prevzvišeni v slovo pokojnemu prelatusu prvi spregovoril poslovljni govor.

Za škofom se je v imenu mestne občine poslovil mestni župan dr. A. Juvan, ki je v svojem nagovoru o črtal dr. Kovačičevo delo kot organizatorja mariborske znanosti, ustanovitelja mnogih naših znanstvenih ustanov in borec za narodove pravice, katerim je dal vse velike zaklade svojega velikega znanja.

V imenu zgodovinskega društva, muzejskega društva, študijske knjižnice in banovinskega arhiva, kar je vse delo velikega dr. Kovačičevega duha, je spregovoril prof. Fr. Baš, v imenu Slovenske matice v Ljubljani, ki je pokojnega prelata štela med svoje najboljšje člane, pa se je od našega zadnjega slovenskega polihistorja poslovil ravnatelj v pok. dr. Tominešek.

Zatem je združen moški zbor pevskega društva Maribora, mariborskih bogoslovcev in gojenec cerkvene glasbene šole zapel ganljivo žalostinko. Kmalu nato pa so kepe zemlje pričele padati na krsto, v kateri bodo počivali dr. Kovačičevi zemski ostanke. Negredna množica, ki se je zbrala na pokopališču se je zadnjikrat poklonila prelatusovim zemskim ostankom, njegovemu duhu pa, ki bo vedno živel med Slovenci, in ki mu kmalu ne bo enakega, pa bodo vedno posvečeni spomini naroda, ki jih bo prenašal od rodu do rodu.

in poskusnih ustanov. Prav močno je inioiati vi in izpodbudi podjetnih posameznikov na Češkem pomagala država, da celo prednjačila je z dobrim zgledom, saj jih je bila od skupnih 111 ustanov kar 84 državnih. Ze leta 1929 je imela Nemčija 32 poskusnih ustanov na univerzah (1), 30 državnih poskusnih gospodarstev, 41 tovrstnih gospodarstev so vzdrževale nemške kmetijske zbornice, štiri pa industrijska podjetja, samo z izborom in proučevanjem krampirskih vrst pa se je bavilo 20 zasebnih podjetij.

Na poti k povečanju naših kmetijskih pridelkov pa je tudi prav važen faktor preskrba našega kmetijstva s prvovrstnimi stroji in poljedelskim orodjem. Z dobrim orodjem gre dela vse hitreje in boljše od rok, delo je lahko opravljeno v času, ki je najprimernejši in najugodnejši. Seveda bo treba že zato, ker se je pri nas razvila prav močna reklama za razno orodje in za poljedelske stroje, poskrbeti, da bodo merodajni faktorji sproti proučevali in ugotavljali uporabnost ali neuporabnost posameznih novih strojev in poljskega orodja. To stvar pa bi prav za prav lahko opravljala pri nas že vsa večja posvetila, ki bi seveda vsej javnosti v prid, o izsledkih svojih opazovanj sproti obveščala širše ustanove, da bi te potem poljedelskemu stanu to stvar lahko priporočile, drugo pa bi mu odsvetovala. Kajti ni vse zlato, kar se svetli in včasih bučna reklama lastnosti tega ali onega predmeta, ki ga hvali, zgolj iz trgoškega interesa prikaže v popolnoma napačni luči.

Svoje čase je bilo pri nas precej hruma radi motorizacije našega kmetijstva. Pri nas pa to vsekakor nikdar ne bo imelo posebnega pomena. Važna bi bila le elektrifikacija strojev, ki jih rabimo na enem in istem mestu. Stroje za obdelovanje zemlje pa prav lahko vselej prepelje že vprezna živina.

Na starem mestnem pokopališču, v Slomškovi kapelici je bil na mrtvaškem odru prelat dr. Franc Kovačič. Nad grobom velikega slovenskega škofa in voditelja je počival sredi vencev in cvetja, ki so ga ljudje neprestano prinašali. Ze venci so pokazali, da leži v krsti pomemben mož: venci lavantinske škofije, katerega je položil na krsto prevzvišeni škof dr. Tomažič s trakom v papeških barvah ter z napisom »Slomškova škofija svojemu prelatus, mestna občina je poklonila prekrasen venci z napisom »Zgodovinarju dr. Kovačiču mestna občina mariborska«. Dalje so položili lepe vence bogoslovni profesorji. Slomškova družina, banovinski arhiv, Spodnještajerska posojilnica. Veliko kropiccev ga je obiskalo. Tisoči in tisoči so šli mimo njegovega odra, sami mariborski Slovenci vseh stanov, da mu izrazijo svojo hvaležnost za njegovo znanstveno in še bolj za njegovo narodno delo.

Danes popoldne pa so se zbrale na pokopališču in pred njim ogromne množice, da spremlijo pokopnika na zadnji poti. Na pokopališču, pred kapelico so lahko šli sami odlični in šolska mladina mariborskih srednjih šol, ki je delala špalir od kapelice do izhoda. Ob treh popoldne so prinesli krsto iz kapelice. Škof dr. Tomažič je opravil blagoslov ob asistenci vsega lavantinskega stolnega kapljaja. Pevec zbora »Maribor«, pevskega zbora bogoslovcev in učenci orglarske šole so zapeli pod vodstvom kapelnika Gašperiča žalostno »Človek glej, nakar se je začel sprevod pnikati s pokopališču po mariborskih ulicah proti Pobrežju. Sprevod je šel po Strossmayerjevi ulici na Koroško cesto, potem pa čez Glavni trg in dravski most na Kralja Petra trg in od tam po Pobreški cesti na pokopališče. Sprevod je krenil na frančiškansko župniško pokopališče, kjer je bilo v skupni duhovniški grobnici pripravljeno zadnje počivališče za telesne ostanke zaslužnega prelata.

Prezvišeni gospod knezoškof je opravil cerkvene obrede nad grobom ki je bil ves okrašen z bogatimi venci in šopki. Po opravljenih žalnih obredih je prevzvišeni v slovo pokojnemu prelatusu prvi spregovoril poslovljni govor.

Za škofom se je v imenu mestne občine poslovil mestni župan dr. A. Juvan, ki je v svojem nagovoru o črtal dr. Kovačičevo delo kot organizatorja mariborske znanosti, ustanovitelja mnogih naših znanstvenih ustanov in borec za narodove pravice, katerim je dal vse velike zaklade svojega velikega znanja.

V imenu zgodovinskega društva, muzejskega društva, študijske knjižnice in banovinskega arhiva, kar je vse delo velikega dr. Kovačičevega duha, je spregovoril prof. Fr. Baš, v imenu Slovenske matice v Ljubljani, ki je pokojnega prelata štela med svoje najboljšje člane, pa se je od našega zadnjega slovenskega polihistorja poslovil ravnatelj v pok. dr. Tominešek.

Zatem je združen moški zbor pevskega društva Maribora, mariborskih bogoslovcev in gojenec cerkvene glasbene šole zapel ganljivo žalostinko. Kmalu nato pa so kepe zemlje pričele padati na krsto, v kateri bodo počivali dr. Kovačičevi zemski ostanke. Negredna množica, ki se je zbrala na pokopališču se je zadnjikrat poklonila prelatusovim zemskim ostankom, njegovemu du

„Beli labod“ - naipopolnejša pa'lača Prage

Dar, ki sta ga Pragi poklonili češka roka in češka pod etnost

Tri dni zatem, ko je nemška vojska zasedla Češko in Moravsko in s tem naredila konec samostojnosti češkega naroda, so v Pragi odprli največjo trgovsko palačo, ki nosi ime »Bila labut« — »Beli labod«. Palača je vsa iz stekla in stoji sred mesta »Na Poříču«.

Lidove listy objavljajo poročilo o otvoritvi te največje prške palače in pravijo med drugim: Gre za dogodek, ki je velikega gospodarskega pomena in ki ga ne smemo podcenjevati. Vprav v času, ko so številni malodušni ljudje klonili glave, so prišli češki podjetniki, da bi dokazali, da ni časa za črnoglednost in oklevanje, ampak da je treba dela. Trgovski dom »Beli labod« je gotovo delo, ki nam vsem daje novih pobud.

Graditi in vzdržati — to geelo bi moralo biti vklesano nad vhodom v to ogromno podjetje, ki bo dalo dela in kruha tisoč in tisoč ljudem. Vprav na »Belem labodu« vidimo najjasnejše, kako zelo so napredovali češki podjetniki, kajti vse, kar nam tu stopa pred oči, je delo čeških rok, je delo našega uma.

Graditelji so mislili na vse. Palača je zgrajena po najmodernejših in najpraktičnejših načelih, kar jih pozna ne samo naša domovina, pač pa tudi ostali svet. Palača »Beli labod« je »samo« deset metrov višja, kot znani razgledni stolp v Petřinu. Njena notranja ureditev, enostavnost in praktičnost preseneti vsakogar. Dvanajst nadstropij, dvojne pod zemljo in deset nad njo, spaja sedem hitrih dvigal in pregibajoče se tekoče stopnice. Razen tega je za hitro postrežbo na razpolago tudi več telefonskih celic. Tu je igrišče za otroke, kavarna, restavracija, slaščičarne in terase, s katerih je edinstven razgled na zlato Prago. Da bi bila postrežba čim točnejša in bi bilo obenem preskrbljeno tudi za potrebno nadzorstvo, so tu tudi avtomatične blagajne, s kakršnimi se lahko ponašajo samo še največje trgovine v Ameriki. Njih nevidne cevi, kakor tudi cevi osrednje kurjave, so preprežene po vsej zgradbi. Moderna veda in tehnika sta postavili v to zgradbo tudi najbolj higienske naprave. Povsod vlada skrajna čistoča, nikjer ni niti sledu o kakem prahu. Posebna priprava za filtriranje izsesava in spet dovaja zrak, ga čisti in ga po potrebi tudi hladi ali segreva.

Ne samo zunanost, pač pa tudi notranjostina te ogromne palače močno vpliva na vsakogar, kdor stopi vanjo. Vsak košček prostora je do skrajnosti izrabljen. Eno samo nadstropje ima 1900 kvadratnih metrov površine. Ploščina vseh delovnih prostorov je dvakrat tako velika kot igrišče nogometnega kluba Sparte na Letni. Meri 16 tisoč in 200 kv. metrov. Sama izlože bi pokrile prostor 170 kv. metrov.

Veliko pozornost so graditelji posvetili ne samo umetni, ampak tudi dnevnim svetlobi v tej palači. To vprašanje so rešili na najidealnejši način. Poslopje ima velikanska okna z dvojnimi šipami, ki vsebujejo steklena vlakna. Zato je svetloba povsod enakomerna, pa naj bo zunaj kakršnokoli vreme, sonce ali dež. Palača »Beli labod« ima tudi lasten vodovod, ki obstoji iz treh »električnih vodnjakov«. Cevi, po katerih je napeljana

električna napeljava, bi, če bi jih položili drugo za drugo, segale od Prage do znamenite Kutne gore, to je 66 km daleč. Marsikatero mesto bi bilo lahko ponosno, če bi imelo tako lepo urejeno in tako popolno telefonsko, vodovodno in toplotno napeljavo.

Veliko zanimanje, ki ga je praško prebivalstvo pokazalo za to veličastno stavbo, ko je te dni odprla svoja vrata, je zadosten dokaz, kako zelo ceni Praga dar, ki sta ga ji poklonili češka roka in češka podjetnost.

Naši podjetni ljudje pa ne znajo samo graditi, pač pa tudi trgovati, kajti prav gotovo si človek ne bo mogel poželeti stvari, ki bi je v »Belem labodu« ne dobil.

Na to palačo so lahko ponosni tudi novi gospodarji Prage.

Nedeljski lovec prisopiha iz hoste in vpraša lovskega čuvaja:

»Ali so prišli vsi lovci in ne manjka nobenega?«

»Da, vsi.«

»Gotovo veste?«

»Seveda vem.«

»No, dobro. Potem je pa tisto, kar sem ustrelil, res zajec.«

Kako nastane velik film

Pred dobrimi dvema leti, prav ob času, ko so Warner Brothers snemali film »Kraljevič in berač«, je bilo sklenjeno, da bo družba filmala tudi »Robina Hooda«.

Jack Warner je na prigovarjanje svojih ameriških in evropskih sodrušnikov sklenil, da bo ustvaril film, ki bo zadovoljil obojno občinstvo, v novem in v starem svetu. Dve leti so trajale priprave in posveti. Režiserja Kertesz in Keighley ter kompozist Korngold so se pogovarjali tedne in tedne z avtorjema filmskega scenarija Rainejem ter Milerjem, z umetniškim direktorjem Vilom, z operaterjem Gaudiejem, s šefom za maske in kostime Andersonom ter z ostalimi strokovnjaki, ki jih je bilo skupaj več kakor trideset.

Končno je bilo pripravljeno vse za snemanje filma iz življenja tega srednjeveškega legendarnega junaka. Posebna ekspedicija, v kateri je bilo 120 avtobusov in tovornih avtomobilov, je odšla iz Hollywooda v Chicó, šest sto milj od filmske metropole. Prej pa so bili opravljeni že vsi potrebni atelejski posnetki.

Ko so prišli Errol Flynn, Chande Rains, Olivia de Havilland, Knowles, Rathbone, John Hunter in drugi igralci na določeno mesto, jih je tam pričakovalo veliko taborišče. V taborišču so bile lesene kočije za stanovanja, za šminkanje in za oblačenje, laboratoriji, kuhinja in še mnogo drugih zgradb.

Rekviziterji so oskrbeli vse potrebno orožje,

meče, loke in puščice, starinske posode ter še kopico drugih, za posamezne prizore potrebnih predmetov. Nekaj sto plemenitih konj je čakalo, da jih bodo igralci zajahali v prizorih ob napadih in v borbah.

Posebni strokovnjak, Louis van den Ecker, je pazil, da je vsaka podrobnost v inscenaciji in v rekvizitih odgovarjala zgodovinski točnosti. Na razpolago pa je povrh imel še posebno knjižnico z zgodovinskimi knjigami in slikami.

Najboljši ameriški lokostrelec Howard Hill je učil Errola Flyna v streljanju s lokom in puščico. Dneve in dneve se je uril Robin in njegovi bojevniki v tej spretnosti.

Zdravnik te filmske ekspedicije je imel izredno mnogo dela, ker so bili dan za dnem filmani sami bojni prizori, pri katerih je kar naprej prihajalo do nesreč.

Aparature za tehnikolono (barvno) snemanje je nadziral pravi štab inženirjev, mehanikov in delavcev, prav tako pa je poseben štab nadziral tudi aparature za svetlobne učinke. Več tednov je trajalo to filmanje. Prav čuden je bil pogled na vse te igralce, ki so bili našminkani z najbolj nenavadnimi barvami, kajti tehnikolono filmanje zahteva prav posebne tehnike pri šminkanju.

V bližini Chica je bilo zgrajeno celo srednjeveško mesto, zgodovinska reprodukcija mesta Nottinghama. Tod so bili z nasipi, mostovi in stolpi obdani dvorci. Treba je bilo ustvariti dvanajsto stoletje s kraljevsko palačo v Londonu, dvore in katedrale, stare gostilne, — z eno besedo, oživiti legendo o saksonskem plemiču, ki se je boril proti normanskim zatiralcem, ki se je boril za svobodo svojega naroda n ki je ropal bogate ljudi samo zato, da bi nasitil lačne.

Ameriški pisatelji so imeli na razpolago celo knjižnico najraznovrstnejšega materiala: stare legende, balade, zgodovinske, pregledane in nepregledane podatke. Pri tej priliki so ugotovili, da je ime Robina Hooda omenjeno prvič leta 1377 v baladi »Ratar Pierce« in da je bilo njegovo ime deležno največje časti in slave za časa, ko je v Angliji vladala velika kraljica Elizabeta. Po ustnem izročilu pa so bila junaštva Robina Hooda ohranjena že iz časov, ki so bili mnogo pred navedenim.

Kompozist Korngold je izbral zelo originalne glasbene motive za obravnavo posameznih delov tega filma. Skomponiral je kar pravo pravcato opero, ki se razvija na filmskem platnu. Vsak posamezni prizor ima svojo posebno temo, in vsak posamezni značaj ima svojo glasbeno ilustracijo. Na ta način smo dobili sedem tonskih portretov za sedem glavnih junakov v tem filmu. Vsak bojni prizor, prizori, ko zvesti bojevniki osvobode svojega vodjo Robina Hooda z vislice, prizori v gozdu in v katedrali — vse to ima svojo posebno glasbo. Kompozist Korngold je izjavil, da je glasba za ta film njegovo najboljšo glasbeno delo in da je na to kompozicijo v resnici ponosen, kakor še ni bil na nobeno drugo.

Samo po sebi je razumljivo, da se je slavn filmski kompozist potrudil, kar je le bolj mogel, da je v delo vložil ves napor in ves svoj talent,

Ravnatelj jetnišnice prosil svojo jetn.co za roko

Ta zgodba se je zgodila seveda v Ameriki, in sicer v Bostonu.

Mlada in lepa Mary, ki so jo imenovali tudi »Ingver-Mary«, je bila članica neke gangstrske tolpe in je s svojimi tovarišicami skubila ljudi kar se je dalo. Od svojih tovarišic pa se je razlikovala v toliko, da ljudem ni luknjala kože s krogli, ampak je imela v samokresu — poper. S takim strelom je ljudi oslepila in jim pobrala kar je mislila. Nekoč pa so jo zalotili in zapli z njenimi tovarišicami vred.

Za svoje vzpodbudno delo je bila obsojena na več mesecev zapor. S svojim vzglednim vedenjem pa si je položaj toliko zboljšala, da so jo premestili v oddelek za »spokorjene«. Na nekem plesu, ki jih v ameriških jetnišnicah večkrat prirejajo, se je spoznala s svojim ravnateljem. Temu se je baje tako dopadla, da jo je prosil za roko, kar je ona seveda tudi sprejela.

Programi Radio Ljubljana

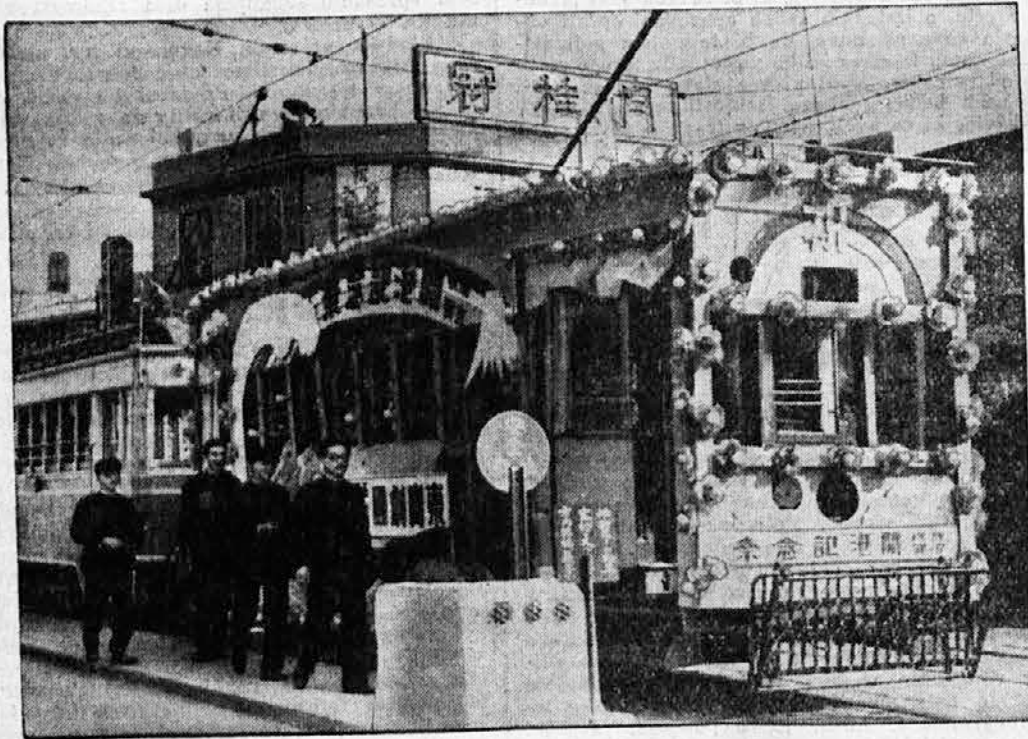
Sreda, 22. marca: 12 Orkestralni zvoki (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.25 Pomlad prihaja (plošče) — 18 Mladinska ura: Čebelj grad ponuja slušna igra Napisal: Arnost Adamič, izvajajo člani rad. igral. družine 18.40 Angleško solstvo — II. del (g. dr. Vinko Brunen) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Predavanje min. za telesno vzgojo naroda — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmari) v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrtek, 23. marca: 12 Zbor mestne ženske realne gimnazije in Radijski orkester. Dirigira D. M. Sijance — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Obisk pri Wagnerju (plošče) — 14 Napovedi — 18 Kitara solo, g. St. Prek — 18.40 Slovenska slova Slovenec (g. dr. Rudolf Kolarčič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Ob 10 letnici Radio A. D. Belgrad (Danilo Kalafatović, Bgd) — 19.50 Violinski koncert, g. Taras Poljanec, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 20.30 Simfonini pok. Zorka Prelovca. Sodelujejo: Slovenski vokalni kvintet, brata Tone in Roman Petrovič, g. Ivo Peruži (predavanje) in Radijski orkester) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Klavir in harmonij.

Drugi programi

Sreda 22. marca. Belgrad: 2 0Humor — 21 Nar. pesmi — 22.15 Kavarniška godba. — Zagreb: 20 Ork. konc — 22.20 Plesna gl. — Solija: 19.30 Massenotova opera »Werther« — Varšava: 19 Zab. konc — 21 Chopinove skladbe. — Budimpešta: 19.20 Puccinijeva opera »Turandot« — 22.20 Plošče — 23 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc — 21 Beethovnova opera »Fidelio«. — Rim-Bari: 21 Tri. — 21.50 Igra — 22.30 Plesna gl. — Florenca: 20.30 Komorna gl. — Dunaj: 19.15 Rib. Strausov konc — Berlin: 20.10 Filmska in operetna gl. — Königsberg: 20.10 Plesni večer — Hamburg: 20.10 Vojaška godba — Beromünster: 20.10 Ork. konc — 20.30 Igra — 21.30 Klavir. — Strasbourg: 20.30 Simfonični koncert.

saj je vedel, da njegova glasba ne sme zaostajati za prekrasno barvno simfonijo, za popolnostjo igre in režije ter za veličastnim dejanjem. Vse to skupaj tvori filmsko epopejo brez primere!...

S cvetjem okrašeni voz cestne železnice v Yokohami na »praznik pomladi«

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA

ZGODOVINSKI ROMANS SLIKAMI

tem pa že ni imel več časa razmišljati, čeprav je sicer imel navado, da je sam pri sebi vselej iskal vzroke ter se povpraševal po odločitvi tudi pri najneznatnejših zadevah, ki se je bila zgodila v njegovi bližini ali pa so bili vanjo kakrkoli že vpleteni njegovi ljudje.

Ta hip so privedli predenj Mucha.

Bil je slab od prestanega, neznanega velikega napača, že na prvi pogled se je videlo, da je imel za seboj hudo dogodivščino. Bil je ves krvav po glavi. Brez sape se je prikazal pred njim.

Z onemoglim glasom je dahnil:

»Kralj Rihard je v Sherwoodu!«

Zmislilo se mu je pred očmi in padel je na tla pred Robina kakor izpodsekano deblo.

Brž so priskočili uporniki in ga spet postavili na noge.

Nekdo je izvelkel čutaro »morata«, znamenite saksonske pijače iz medicine. In že jo je nastavlil Mucha k ustom.

Mucha je srebnil nekaj požirkov in spet prišel k sebi.

»Kaj govoriš?« je zakričal nadenj Robin Hood, nepopisno razburjen. Nagnil se je nadenj ter ga oboroženo zgrabil za ramena in mu pogledal v oči.

»Kralj Rihard z Levjim srcem je v Sherwoodu!« je odločno ponovil Much. Videlo se je, da mu je všeč, ker je bil princel gospodaru tako, povsem nepričakovano novico.

»Praviš, da je Rihard z Levjim srcem v Sherwoodu?«

Robin je vprašal tako, kakor da sam ne bi bil mogel prav verjeti smislu besed, ki so bile v njegovem vprašanju.

»Da, v Sherwoodu je!«

Mucha je tokrat odgovoril že z mnogo samozavestnejšim in bolj svežim glasom.

Potem pa je nadaljeval, da bi zbranim svojo novico pojasnil:

»Princ Ivan brez dežele je bil zvedel, da se je kralj Rihard skrivaj vrnil na Angleško. Prepoznal ga je škof iz Black Cannona, ki ga je princu nemudoma izdal. Princ Ivan brez dežele in sir Guy Gisbourneški sta takoj sklenila, da ga bosta spravila s poti. Poslala sta nadenj Dickona, ki naj bi ga zahrbno ubil iz zasede!«

V hipu je v gozdu zavladala mrtvaška tišina.

Frater, ki je bil v dnu duše prav za prav navidez ostal povsem brezbržen za upornika Robina Hooda in za njegovo pisano družino, se je umaknil zdaj nekoliko vstran s svojimi spremljevalci ter poslušal, kaj so ti uporniki govorili. Zanimalo ga je, kaj bodo zdaj sklenili in podvzeli. Čutil je, da se bodo zdaj Robin Hood in njegovi morali pokazati takšne, kakršni so v resnici tudi bili.

Od časa do časa je pobledel, pa mu je spet udarila kri v glavo, z nogami pa je nemirno topotal po zemlji.

Molčal je in se od časa do časa začudeno in pomembno izpod čela spogledoval s svojimi spremljevalci, ki so mu vsakokrat pogleda spoštljivo vračali.

V tem hipu pa se je začul divje ogorčeni Robinov glas, ki je zavpil Willu Scarlettu v zapovedovalnem tonu:

»Kralja hoče ubiti!« Robin je bil ves iz sebe.

»Will, takoj vzemi petdeset ljudi!«

Zapovedi pa ni mogel dokončati, kajti ta trenutek se mu je v besedo vmešal Much, ki se je zadovoljno nasmehnil in dejal:

»Robin, saj ni potreba... Z Dickonom sem že jaz ponosno obračunal... spravi se je s tega sveta... zaspal je za vselej... nihče več ga ne bo mogel vzdriniti... in nikogar več ne bo ubil!«

Med uporniki je zavrsalo. Vsi so pogledali Mucha z obudovanjem. Tudi Robin Hood mu je v znak priznanja krepko stisnil roko in ga pohvalil na ta način pred vsemi.

Kako ponosno se je oziral Much okrog sebe! Lepše nagrade za svoje ju-

(Foto Warner Bros.)

»Kaj?« ga razburjeno vpraša Robin Hood.